

[Bertel Dahlgaard.]

lige spørgsmål, der kan opstå under en nedgangskonjunktur. Det hedder videre: eventuelle midlertidige modforholdsregler overfor en sådan nedgang i valutaindtægterne er derfor ikke omtalt nærmere.

Det fremgår af den højtærede ministers tale, at han selv føler, at man ikke kan indskrænke sig hertil. Hovedlinien i den økonomiske oversigts ræsonnementer forudsætter en relativt rolig international prisudvikling; men hvis nu denne forudsætning bryder? Da må det være klart, at der lurer en fare af uoverskuelig rækkevidde for dansk økonomi. Denne fare er efter mit skøn så stor, fordi landets finanser er spændt til det yderste, samtidig med at vor valutareserve er så ringe. Hvis en almindelig depression ude i verden indtræder, vil vore eksportindtægter mindskes, først for industriproduktionen og senere for landbrugseksporten. Finansielt vil det betyde, at indkomst- og forbrugskatterne svigter, den indenlandske købeevne vil blive mindre, og beskæftigelsen vil blive ringere. Skal nu staten til den tid gennem sin økonomiske politik imødegå en sådan depressions beskæftigelsesmæssige virkninger, må man stimulere erhvervslivet ved yderligere skattenedsættelse med deraf følgende stigende underskud på budgettet, ved øget lånevirkksomhed eller ved tilskud af forskellig art med det formål at forøge købeevnen. Det er denne vej, Amerika allerede har betrådt ved en begyndende skattenedsættelse, men Danmark er i kraft af sin svage valutastilling afskåret fra i væsentlig grad at betræde den vej. Dersom vi herhjemme under en depressionsperiode pumper en stor øget købekraft ud i befolkningen, vil dette øge vor indførsel og dermed vort valutaforbrug, og vor lille valutabeholdning vil hurtigt forsvinde. Danmark er ikke stillet som Amerika med dets eksportoverskud og vældige valuta- og guldbeholdning. Der kan staten og finansverdenen i en krisetid gå til en kunstig forøgelse af købekraften, men det kan Danmark ikke uden at styrte sig ud i en ny valutakrise. Derfor er det, at det har været så farligt, at Danmark i disse år har anvendt en så stor del af nationalindtægten til uproduktive udgifter og dermed har mindsket udsigten til opsamling af større valutareserver.

Jeg ønsker selvfølgelig ikke at spørge om,

hvorvidt en omfattende depression vil komme. Det er der ingen af os der kan dømme sikkert om. Det er oplagt, at mulighederne i Amerika for at afværge en følelig depression er meget større end under tidligere tiders økonomiske politik, og var det muligt at samle de vesteuropæiske lande til et tilstrækkelig omfattende internationalt samarbejde, ville der også her være mulighed for forebyggende foranstaltninger af stor virkning; men man må erkende, at vanskelighederne for et sådant samarbejde vil være meget store.

Selvom man nu måtte mene, at mulighederne for tilstrækkelige forebyggende foranstaltninger indeholder betydelige lyspunkter, og at man derfor tør håbe, at depressionen undgås, forekommer det mig alligevel, at det ville være uforsvarligt ikke allerede nu at forberede sig på muligheden af, at det kan gå modsat. Det er for sent den dag, depressionen eventuelt er over os. Vi må stadig erindre, at vor positive valutastilling hænger i en tynd tråd. Den kan kun opretholdes ved, at konjunkturomslaget udebliver, at vi får en ret rigelig høst, og at vort bytteforhold til udlandet ikke forringes — og den økonomiske oversigt synes nærmest at regne med en sådan forringelse. Hertil kommer, at der ikke er nogen udsigt til en lettelse i den internationale handelspolitik. Den amerikanske Randallkommissions betænkning er ikke opmuntrende læsning. Når der af nogle af kommissionens medlemmer foreslås eller antydes en lettelse i Amerikas beskyttelsespolitik, slås sådanne forslag straks ned af republikanske beskyttelsesmænd.

Derfor vil vi fra det radikale venstres side gerne henstille til regeringen, at den mest muligt fremskynder overvejelserne af, hvilke foranstaltninger der i produktion, handelsomsætning og finanser kan medvirke til, at vi står mere forberedt, dersom en depression skulle indtræde. Den højtærede minister synes her næsten alene at sætte sin lid til overvejelserne i arbejdsmarkedskommissionen. Det virker ikke meget beroligende på mig, efter at jeg har set, at der gennem årene ikke er fremkommet praktiske resultater af denne kommissions arbejde.

Betydningen af at fremme vore eksportchancer fremhæves til enhver tid af den højtærede økonomi- og arbejdsminister som